

Vijftig jaar ***WERELDWINKEL***

in Breukelen

1969-2019
Vijftig jaar Wereldwinkel
in Breukelen

Samensteller: Hans Grooten

Samensteller: Hans Grooten

Coverfoto: Robert Soen

ISBN: 9789402189407

© Hans Grooten

Dit boek kwam mede tot stand door een bijdrage van de stichting SOCUBEL.

Voorwoord

De mensen die vijftig jaar geleden begonnen met de allereerste Wereldwinkel in Breukelen, waren hun tijd ver vooruit. Ze staken hun nek uit ten behoeve van duurzaamheid in alle betekenissen van het woord. Ze deden dit op kleine schaal maar met een groot effect.

Het vijftigjarig bestaan van de allereerste Wereldwinkel is een mooi moment om terug te kijken en trots te zijn op alles dat is bereikt in die jaren.

De initiatiefnemers besloten de oneerlijke wereldhandel aan te pakken en op kleine schaal aan de slag te gaan. Zij wilden een rechtvaardiger wereldhandel en een eerlijk loon voor de makers, waar ook ter wereld.

Ik heb bewondering voor de instelling van die eerste vrijwilligers. Zij hebben veel bereikt door op kleine schaal te beginnen. Handen uit de mouwen en aan de slag. Hun initiatief dat lokaal begon, draagt nu op veel grotere schaal bij aan het realiseren van idealen over de hele wereld.

Sinds die start vijftig jaar geleden, zijn er veel mensen, zowel in Breukelen als elders in het land en de wereld, die hebben bijgedragen aan het leven van anderen. En dat doen zij nog steeds. Zij bemensen de winkels, spelen bestuurlijk een rol of kopen iets in de Wereldwinkel. Allemaal doordat ooit iemand hier in Breukelen het voortouw nam voor commercie met respect voor mens en milieu.

Ik feliciteer alle mensen die betrokken waren bij de oprichting van de eerste Wereldwinkel, en alle mensen die in Breukelen en elders in het land actief zijn of actief waren.

Ik wens u allen een prachtig jubileum toe en denk dat dit boek daaraan zeker kan bijdragen.

Burgemeester Yvonne van Mastrigt van Stichtse vecht

Foto: Norbert Waalboer fotografie

L.s.

Wij, het bestuur van de Stichting Wereldwinkel Breukelen, dragen dit boek op aan alle vrijwilligers van de Wereldwinkel. Zowel zij die aan de wieg stonden van de oudste Wereldwinkel ter wereld als ook aan hen die daarna in volle overgave en met groot enthousiasme de (h)eerlijke handel zijn blijven steunen. Niet alleen de talloze vrijwilligers maar ook onze vaste klanten die door bij ons te kopen, aangegeven hebben eerlijke handel een warm hart toe te dragen. Maar bovenal de vele Wereldwinkeliers die tot op de dag van vandaag zorgen dat de Wereldwinkel in Breukelen kan blijven bestaan.

Wat zou een mooier moment zijn om nu, bij het vijftig jarig bestaan van de Wereldwinkel, dit boek te kunnen presenteren?

Namen noemen is altijd een hachelijke zaak. Hoe snel vergeet je iemand, hoe snel verzwaar je hetgeen iemand deed? Maar toch, een aantal namen zullen onlosmakelijk verbonden blijven aan de geschiedenis van de eerste vijftig jaar van de Wereldwinkel.

Daar is Johan Derks die vanuit zijn woonkamer aan het Zandpad de winkel begon, pastor Paul Brenninkmeijer die de gouden steun was en de Wereldwinkel met een groep jongeren leven in blies. John en Liesbeth Zuidgeest die via hun verhalen in de kranten het pas ontlokten gevoel vleugels gaven en zorgde voor een heuse hype in de beginjaren.

Dan in de tweede periode; Riekje Roozeboom en Lucia Menke actief in het IKV (*Interkerkelijk Vredesberaad*) en daarna de latere periode waar Jan Rutges bemiddelde over een standplaats. Gien van Warmerdam die vanuit de Stichting Noord-Zuid ruimte bood om de Wereldwinkel als werkgroep onder te brengen. Paula Cornelissen die samen met een aantal enthousiastelingen opnieuw met een succesvolle herstart de Wereldwinkel in Breukelen op de kaart zette. De Wereldwinkel die via een standplaats in Winkelcentrum Noord en de voormalige

bibliotheek aan de Stationsstraat uiteindelijk onder leiding van Evie Mevissen in het Brandspuithuisje aan het Kerkplein terecht kwam.

Ook de namen van Mieke Vlotman en Theo van Vliet mogen naast Gien van Warmerdam niet ontbreken. Zij waren vooral in de laatste 20 jaar de spreekbuis van de Wereldwinkel via de VAR, Vechtstroom, kerkbladen, radio Polderland en RTV Stichtse Vecht.

Ten slotte de huidige voorzitter Thoon Jongerius die als lijfmotto voor de Wereldwinkel heeft: “We zijn bezig onszelf overbodig te maken. Als alle handel ‘Fair Trade’ is, sluiten wij de winkel.” Gelet op de ontwikkelingen in de wereld zal dat nog wel even duren....

Dat anderen hier niet vermeld worden wil geenszins zeggen dat hun invloed klein was. Zonder dat leger van honderden vrijwilligers over de jaren heen, zou het project Wereldwinkel al lang gestorven zijn. Niet voor niets deelde minister Koenders aan meer dan 12000 vrijwilligers in heel Nederland een Fair Trade lintje uit.

Vele verhalen zullen bekend zijn, hoe de winkel begon, hoe in 2003 de Wereldwinkel vaste grond kreeg in het Brandspuithuisje, hoe de handel van tijd tot tijd dermate slecht liep dat de winkel tijdelijk gesloten bleef. Maar ook hoe de feesten gevierd werden, hoe er in de winkel wereldreizen gemaakt werden en hoe er alles aan gedaan werd om niet alleen in de Wereldwinkel Fair Trade goederen te verkopen, maar dat er actief gelobbyd werd om ook in supermarkten, in kleding zaken - eigenlijk overal - Fair Trade producten te verkopen en het publiek bewust te maken van het belang van eerlijke handel. Niet alleen voor ons maar vooral voor de producenten. Voor een eerlijke verdeling, voor een eerlijke handel, voor een menswaardig bestaan voor iedereen.

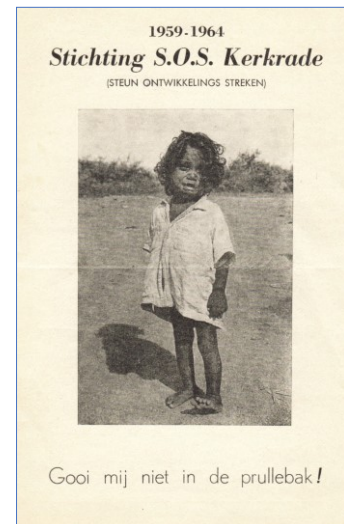
Veel kijk- en leesplezier tijdens de “herinnerings-Wereldtocht” in dit boek, namens het bestuur van de Stichting Wereldwinkel Breukelen, *Hans Grooten*

Inleiding

“En het begon in Breukelen...” Dit is de aanhef van een van de vele publicaties die gaan over de Wereldwinkel in Breukelen. De oudste Wereldwinkel in Nederland en wellicht de oudste Wereldwinkel ter wereld. Niet dat er altijd een Wereldwinkel in Breukelen was, nee er zijn periodes geweest waarin het tij dermate slechts was dat de Wereldwinkel moest sluiten. Ook het enthousiasme droogde soms wat op waardoor het voor de vrijwilligers die probeerde een winkel draaiend te houden een onbegonnen zaak was.

Toch leefde steeds weer het besef op dat echte verbondenheid met andere wereldburgers slechts kan als we elkaar recht in de ogen kunnen kijken en een van de zaken die daarbij meespelen is eerlijke handel: Fair Trade. Ook wat wij in het westen als ontwikkelings-samenwerking zien valt en staat met respect voor elkaar en respect voor het milieu. Om anderen in de derde wereld te helpen volstaat het niet alleen hulp in noodsituaties te bieden maar zullen we die anderen een kans moeten geven mee te doen in de wereldwijde handel, vandaar de slogan: “Trade not Aid”, en dan zal die handel eerlijk moeten zijn, goede prijs voor de producenten, geen kinderarbeid enz. enz.

Onlosmakelijk verbonden aan het begrip ‘Wereldwinkel’ is de Stichting SOS die bij het begin van de wereldwinkels de leverancier was van de producten die in de wereldwinkels verkocht werden. Ook is de Wereldwinkel schatplichtig aan de rietsuikergroepen die in de jaren vijftig en zestig van de vorige eeuw furore maakten. Eveneens maakte de ‘Derde Wereld Beweging’ die onder jongeren in die jaren vele aanhangers had, de weg vrij om, toen de Unctad conferentie in Delhi mislukte een eigen actie te starten, los van de heersende gedachte over handel en betaling. Een ‘Derde Wereld Winkel’ waar eerlijke prijzen betaald werden voor eerlijke producten uit de derde wereld en die buiten de ban bleven van de invoerbepalingen en het protectionisme dat de westerse wereld had opgelegd aan de derde wereld.

Vrij snel werd de naam van de eerste winkel veranderd in 'Wereldwinkel' om aan te geven dat handel overal 'eerlijk' zou moeten zijn. .

In de praktijk zouden in de wereldwinkels lang uitsluitend producten uit de derde wereld verkocht worden. Nu, vijftig jaar later, zien we ook producten uit andere landen, maar nog steeds ligt de nadruk op derde wereld landen. En nog steeds wordt er niet getornd aan de slogan "Eerlijke handel", dus goede prijzen voor de

producenten waarmee zij een menswaardig bestaan kunnen opbouwen en een duurzame samenleving mogelijk kunnen maken voor hen en hun kinderen.

De naam 'Wereldwinkel' is al jaren een begrip in Nederland en daarbuiten. In het begin werd bij de naam gedacht aan actieve jonge mensen die de wereld wilden veranderen en de welvaart eerlijk over heel de wereld wilden verdelen. Later kregen de Wereldwinkels een imago van 'geiten-wollen-sokken'. Een imago dat nog niet geheel verdwenen is maar waar de winkels zich langzaam aan het ontworstelen zijn.

In de beginjaren stonden de vrijwilligers van de Wereldwinkel ook bekend als activisten terwijl later de vrijwilligers vaak gezien werden als grijze dames die een winkel bedienden waar je langzaam geholpen werd en die een standvastig enthousiasme aan de dag legden voor producten uit de derde wereld.

Er is in de loop van de tijd veel veranderd. De winkels hebben vandaag de dag een frisse en moderne uitstraling. Van rietsuiker en houtsnijwerk is het assortiment uitgebreid naar vele food-producten en een keur aan cadeauartikelen - allen met het Fair Trade logo.

Mede door het grote assortiment en de aard van de artikelen hebben de winkels jaar op jaar de eerste prijs behaald in de categorie "beste cadeau winkel". Om toch nog wat van het oude en nieuwe imago te proeven beveel ik u graag het verhaal in hoofdstuk '*Het imago van de Wereldwinkel*' aan en de krantenartikelen die vooral in de laatste 20 jaar van het bestaan van de Wereldwinkel verschenen zijn in de VAR en Vechtstroom en waarvan nu een deel gebundeld is in een aparte bijlage bij dit boek.